

Живодраг Живновић

ПОВРАТАК ИСКОНУ

Иако слепи да спознају судбу
Вековима су понова хрлили на пут
Без знања шта ће с њима бити
У протицању ко у самој смрти
А кретали су тако пуни вере
Иако опомене безу исписане јасно
Ко страсни знаци свакоме на лицу:
„Тајну не испитуј, сузбиј срџбу
И не тражи од Непојамног да ти се
Покаже. То би исто када би тражио
Да богови пију са извора смртних.“
С пуним грлом речи јаким као вино
Певаху сви опијени на прамцу лађе:
„Ал' ко би изразио њихове намере
Ако ли не смртни . . . Боговима личи
Једно од свих та посвећена звер“.
Иако видеше да време људско
Чили ко зрак у лишћу, ишли су даље
Трпећи гнев немуштих богова у сени
Иако њихове патње безу испуњене
Грубостима, усаглашаваху своју песму
С воденом хуком у понорима . . .
И кад их богови засенише одједном
Плавичастом светлошћу из шпиља
Неспутани временом примише пресуду
Чило. И са бескрајним радостима
Почеше да славе Час растварања; као
Што су славили Бол рађања на почетку:
„Човек и богови се не могу срести
Упркос неизмерне жеђи смртних
Да ће се Тајна одати, као што се одаје
Зло кроз грех, проклетство и лепоту.“
Ишли су даље, (а све их је било мање,
Мада су већ други дизали једра у луци)
Иако су их богови устављали једнако
Знацима мртвих, хладноћом и громом
Ко птичији лешеве на таласима

ПЛОВИЛЕ СУ У БЕСКРАЈ РЕЧИ ЊИНЕ ВЕРЕ . . .

САТАНИНЕ КЋЕРИ

Ко би смео да спусти очи чари додира хвалећи
Низ увалицу што нехајно међ' грудима расте
А да у заточен облик с дрхтајем све већим
Не заведе из одсуства страсти траке лезасте
Камол' чулном варком руку да испружи
Дивној патњи што зна радост с крицима да здружи

Срећан можда још анђео што вас свуда таче
Без трага варљивом тежином цветних круна
Смешећи се глупој верности хаљина скоро плачем
Размажене пчеле тоне у чисту несвестицу јуна
Дрхтаји груди знани за толике пести
Откривају свемоћ од које ћу и сам да се онесвестим

О, цветности расипна! Што мукло надиреш из тела
Не штедећи напитака времена с којим Творац врли
Глоби неуморно горди цвет будућег пепела
Свико у сну само празне слике вољених да грлим
Са чуђењем гледам извор божанствене неге
Дивна бедра као звери једна поред друге легле

И зовем вас непрестано. Усна је у зов процветала
Напевом танким прави замак за обличја светла
Заточене у мени спијте ко дубина испод вала
У речном божанству . . . Снегови ће са дна света
Дашци што гасе светиљку коју смо палили пред смрћу
И на дивни смешак у јамици с ужасом насрћу

Гај осмежнут на уснама да л' ће скоро пасти
У вир заробљеног вида са одсутним радостима
Да сакупља разорени смешак хоће л' опет њима
Низ нервне долине где се дими сам пепео страсти
Ал' опет ме стиже чама с путева прокислих
Девичанска охолости! на твоју нагост непрестано мислим

Прељубнице чиле! с похлепним очима детињства
Примите мену сваку попут настраности дуге
Под топлом стрехом материнског животињства
Нек' порочно цвеће отвара чашке за светове друге
Ох, да ми је шумска нега у оку пастира
Да славим забрањени празник свих ломних додира

Ал' ко то јутрос рано звижди у нашој смрти
Буди зору, да пева срдиту песму ко ми се усуди
Док притиска усне у сазвучје свето да ми дрхти
Мислећ на радосну удољицу измеђ' ваших груди
Гле! како уздрхтале узалудним поздравима машу
Чашке рајске! колко жалим уцветалост вашу . . .

1.

Смемо ли што год својим назвати у свету
 Што на очиглед мена светлости и тмине
 Отуђује оно што смо до јуче мислили да чврсто
 Држимо у рукама као јединство, и да нас неће
 Оставити као с м р т коју сваким дахом понова
 Устоличујемо у себи као струјање које се
 Одваја од оног целовитог свемирског г о р е
 И које тек у протицању помало за сваког
 Прави један т о к који нема почетка ни краја
 Заиста, јесмо ли то ми још што отварамо прозор
 У рано невично јутро, и бацамо још један
 Свој лик у бескрајно огледало невидљивог
 С циљем да б у д е м о с т в а р н о као што стварно
 Постоје предмети око нас с истим благим осмехом
 И колико пута треба да променимо себе у и с т о м
 Телу, да бисмо поверовали у један суштински лик
 Ал' време које надзире све то као да не зна
 За нас (о, ужаса) ко да све периферно додирује
 Јер ми смо ко зрнца у песку који непрестано отиче
 У море, и која н и ш т а в и л о неосетно краде
 Од њега . . . Јер ми смо као лишће што има само
 Само једно лето; и као они слапови што се руше
 У попор у највишем. Смемо ли онда поверовати
 Да је овај с в е т кога примамо с отварањем очију
 И који нас прима исто тако откако се памти све
 Заиста један п о с т о ј е ћ и свет, који има
 Прави ток, и изван наше спознаје свој тајнији
 Смер. И како се он п р е д с т а в љ а онима
 Што су пре нас ишчилели у тмину, и чији позив ми
 Непрекидно одгађамо као да се ради заиста
 О највећој к о б и. Зар тако у м и р е н и могу
 Да нас толико прожимају, да нас одвајају од имена
 Познатих и књига. И не чини ли се да смо и ми већ
 Тамо, и да су остале само наше неуслишене намере
 Које бисмо желели да други узму у н а с л е ђ е
 Као ствари на граници између бића и непостојања
 Смемо ли онда на било шта упирати прстом у једном
 Својатању, а не зазирати баш од тога као сен . . .
 Јер писано је: нас ће издати само оно што је наше
 У шта смо веровали да садржи наш целокупан д а х
 И како је онда смешно све то потезање за стварним
 И т а ј с м е х. Ко је веровао да је баш он изван
 Људског . . . Ох, тај смех жене. Необични смех детета.
 Само су звери увек тужне, јер оне с м р т виде јасно
 Својим очима. Њима је она о т к р и в е н а у нашем
 Бићу као смирена шума обасјана сунцем. И зато нас
 Гледају тако; и зато се безгранично чуде увек
 Нашој злобивости, нашим мржњама и срџби. Ох, толики
 Подстицаји да д о к а ж е м о себе. Јер оне виде

Све у ц е л о к у п н о м, па ипак себи не могу помоћи
Јер су заробљене криком (а сваки к р и к је нем)...
Смемо ли онда предано потрчати за љ у б а в љ у
Која се насмејала срећно тражећи увир у самој себи
Смемо ли пригрлити неко т е л о витко као бреза
Мислећи да смо тада у с т в а р н о м, мислећи чак
Да смо у ч и н у сасвим досегли божанско биће
Зар нам пепео потиштене топлоте у предању не говори
Да смо баш тада неизрециво сами. И да нам је љубав
Била као отворени гроб у који смо силазили усхићени
Па шта ћемо онда с нашим у с п о м е н а м а
Јесу ли и оне стварно биле сање као што је живот сав
Смемо ли још подизати благо очи грлећи небо и звезде
И сав свемир што слуша. Зар бисмо смели поверовати
Да би нас о н и примили тамо, ако отресемо све земно
ЈЕР ШТА ЈЕ ЧОВЕК, АКО НЕ САМО ГЛИНЕНА ПОСУДА
КОЈУ

БОГОВИ У БЕСУ И СРЏБИ РАЗБИЈУ НИЗ СТЕЊЕ
С М Р Т И.

Смемо ли на уласку у храм а п с о л у т н о г ћутања
Поверовати да смо изговарали праве речи у нашим песмама
Које нас неће издати с у т р а као што нас је издало
Тело, које је под теретом свемира само и тражило н и ш т а.